

Sygn. akt: I C 465/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Ewa Oknińska
Protokolant:	pracownik sądowy Natalia Indyka,

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2019 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S. (1), małoletniej K. M. (1) reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego A. S. (1), B. M.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powódki A. S. (1) kwotę 37.380 (trzydzieści siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty,

II w pozostałym zakresie oddala powództwo A. S. (1),

III zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. M. (1) kwotę 54.015 (pięćdziesiąt cztery tysiące piętnaście) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty,

IV zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. M. (1) kwotę 4.176 (cztery tysiące sto siedemdziesiąt sześć) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty,

V zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. M. (1) rentę w kwocie po 116 (sto szesnaście) zł miesięcznie, płatną do 10 dnia każdego miesiąca za okres od miesiąca lipca 2018 r. do miesiąca września 2019 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat,

VI zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. M. (1) rentę w kwocie po 300 (trzysta) zł miesięcznie, w tym obejmującą kwotę 184 zł przyznaną na podstawie decyzji pozwanego z dnia 19 czerwca 2018 r., płatną do 10 dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca października 2019 r., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat,

VII zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. M. (1) kwotę 21.600 (dwadzieścia jeden tysięcy sześćset) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty,

VIII w pozostałym zakresie oddala powództwo K. M. (1),

IX zasądza od pozwanego na rzecz powódki B. M. kwotę 39.765 (trzydzieści dziewięć tysięcy siedemset sześćdziesiąt pięć) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty,

X zasądza od pozwanego na rzecz powódki B. M. kwotę 2.262 (dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt dwa) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty,

XI w pozostałym zakresie oddala powództwo B. M.,

XII nie obciąża powodów kosztami procesu,

XIII nie obciąża powodów kosztami sądowymi,

XIV nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Olsztynie kwotę 7.194,15 (siedem tysięcy sto dziewięćdziesiąt cztery 15/100) zł tytułem kosztów sądowych.

sędzia Ewa Oknińska

Sygn. akt I C 465/18

UZASADNIENIE

Powódki A. S. (1), małoletnia K. M. (1) reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego A. S. (1) wniosły o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W.:

a) na rzecz powódki A. S. (1)

- kwoty 112.380 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 332 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 5.400 zł i opłaty skarbowej w kwocie 34 zł,

b) na rzecz małoletniej powódki K. M. (1)

- kwoty 154.015 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- 800 zł tytułem comiesięcznej renty począwszy od lipca 2018 r. płatnej do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności,

- kwoty 22.176 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres 01.05.2015 r. do 30.04.2018 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 60.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 10.800 zł oraz opłaty skarbowej w kwocie 34 zł,

Ponadto powódka B. M. domagała się zasądzenia od pozwanego:

- kwoty 114.765 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- kwoty 9.842 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.05.2018 r. do dnia zapłaty,

- kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 5.400 zł i opłaty skarbowej w kwocie 34 zł.

W uzasadnieniu pozwu strona wskazała, że w dniu 7 czerwca 2014 r. doszło do wypadku drogowego. Na skutek doznanych obrażeń ciała śmierć poniósł partner powódki A. S. (1) i ojciec małoletniej K. oraz syn powódki B. K. M.. Powódki straciły najbliższą osobę. Szczęśliwe życie rodziny zastąpił smutek, żal. K. M. (2) pracował za granicą, jak również w Polsce, zapewniał partnerce życie na wysokim poziomie. Stanowił dla niej duże wsparcie psychiczne. Śmierć ojca wywołała nieodwracalne konsekwencje w życiu małoletniej powódki. Cierpienia psychiczne i poczucie pustki w różnym nasileniu będą jej towarzyszyć przez całe życie. Powódka B. M. po śmierci syna straciła radość życia, zamknęła się w sobie. Powódka mimo upływu czasu nadal czuje się osamotniona. W ocenie powódek wypłacone przez ubezpieczyciela zadośćuczynienie na rzecz: A. S. (1) w kwocie 7.620 zł, K. M. (1) w kwocie 5.985 zł, B. M. w kwocie 5.235 zł jest znacznie zaniżone.

Odnosząc się do żądania renty, powódka K. M. (1) wskazała, że zarobki K. M. (2) wynosił ok. 3.000 zł miesięcznie. Na potrzeby córki mógłby on przeznaczać 1.500 zł miesięcznie, kwota tę pomniejszyła o kwotę 500 zł, która byłaby przekazywana przez matkę oraz 20 % przyczynienia (1.500 zł – 500 zł – 20 % = 800 zł). Żądana kwota 800 zł miesięcznie tytułem renty uwzględnia przyznaną na etapie postępowania likwidacyjnego rentę miesięczną w kwocie 184 zł. Skapitalizowana renta za okres od 1 maja 2015 r. do 30 kwietnia 2018 r. została wyliczona w następujący sposób: 616 zł (800 zł - 184 zł przyznane na etapie postępowania likwidacyjnego) x 36 miesięcy = 22.176 zł. K. M. (1) dochodzi w niniejszej sprawie również odszkodowania w kwocie 60.000 zł, albowiem na skutek śmierci K. M. (2), nastąpiło znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej.

Ponadto powódki wniosły o zwrot kosztów pogrzebu:

- B. M. w kwocie 9.842 zł (15.160 zł – 20 % - wypłacone 2.286 zł),

- A. S. (1) w kwocie 332 zł (664 zł – 20 % - wypłacone 199,20 zł).

Strona powodowa wskazała, że przyczyną wypadku było naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez sprawcę przez nienależytą obserwację przedpola drogi i w konsekwencji nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu nadjeżdżającemu z przeciwka motocykliście K. M. (2). Gdyby sprawca należycie obserwował drogę i zaniechał wykonania manewru skrętu w lewo, to nie doszłoby do zderzenia się pojazdów, niezależnie od faktu przekroczenia prędkości przez poszkodowanego. Strona powodowa przyjęła 20 % przyczynienia się K. M. (2) do szkody.

W odpowiedzi na pozew, pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. wniósł o odrzucenie pozwu w stosunku do małoletniej powódki K. M. (1), o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jego rzecz od powódek kosztów procesu według norm przepisanych.

Argumentując swoje stanowisko, pozwany wskazał, że wytoczenie powództwa, w którym wartość przedmiotu sporu przewyższa 100.000 zł, wykracza poza zakres czynności zwykłego zarządu, a więc na wytoczenie takiego powództwa w imieniu K. M. (1) zgodę powinien wyrazić sąd opiekuńczy.

Pozwany podniósł, że poszkodowany przyczynił się do powstania szkody w wysokości 70 %, bowiem gdyby nie przekroczył dopuszczalnej prędkości i nie zdecydował się na jazdę pod wpływem alkoholu, do wypadku prawdopodobnie by nie doszło.

W dalszej części odpowiedzi pozwany przyznał, że w postępowaniu likwidacyjnym, z tytułu zadośćuczynienia, wypłacił powódce A. S. (1) 23.400 zł, powódce K. M. (1) 17.950 zł oraz powódce B. M. 15.450 zł, pomniejszone o 70% przyczynienia się do szkody zmarłego. Dodatkowo wypłaca na rzecz małoletniej powódki tytułem renty wyrównawczej, kwotę 184 zł miesięcznie. W ocenie strony pozwanej, dochodzona przez powodów kwota zadośćuczynienia jest

wygórowana i nieadekwatna do odniesionej przez nich krzywdy. Powódka A. pracuje, a małoletnia powódka, oprócz wypłacanej renty, uzyskała prawo do spadku po zmarłym ojcu. W związku z tym, ich żądania kwoty zadośćuczynienia, odszkodowania oraz renty nie znajdują uzasadnienia (k. 292-298).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 12 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w O. odmówił odrzucenia pozwu (k. 554).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 czerwca 2014 r. na drodze krajowej (...), jadąc od m. D. doszło do wypadku drogowego, w którym kierujący samochodem ciężarowym marki I. o nr rej. (...), K. M. (3) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nieprawidłowo obserwując przedpole jazdy, rozpoczął wykonywanie manewru skrętu w lewo w drogę gruntową, nie ustępując pierwszeństwa przejazdu motocyklowi marki H. (...) o nr rej. (...), kierowanemu przez K. M. (2). Wskutek tego motocyklista uderzył w tylną część skrzyni ładunkowej samochodu I. i doznał rozległych obrażeń ciała, które skutkowały jego śmiercią.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S.z dnia 10 stycznia 2018 r. K. M. (3) uznano za winnego popełnienia czynu.

W chwili zdarzenia warunki drogowe były dobre, była dobra widoczność. K. M. (2) poruszał się z nadmierną prędkością. Po zbadaniu pobranych próbek, u zmarłego stwierdzono zawartość 0,45 promila alkoholu etylowego we krwi. Motocyklista, gdyby zareagował we właściwym czasie na sytuację na drodze, miał możliwość uniknięcia kolizji poprzez manewr hamowania lub zmianę toru jazdy.

(dowód: skrócony odpis aktu zgonu – k. 61, opinia biegłego z zakresu medycyny sądowej k. 560 - 564; dokumenty z akt sprawy (...) opinia biegłego k. 587-617; karta zdarzenia drogowego k. 2; protokół oględzin miejsca wypadku drogowego k. 19-23; protokół z zeznań J. W. – k. 15-16, wstępny protokół oględzin i otwarcia zwłok – k. 50, protokół z sekcji zwłok – k. 195-198, wyniki badań na zawartość alkoholu etylowego - k. 146-151; informacja o warunkach atmosferycznych k. 8; opinie biegłych – k. 178-189, k. 214-247, k. 388-393, 587-617 wyrok k. 920).

Sprawca wypadku w dniu zdarzenia objęty był ochroną ubezpieczeniową O.w Towarzystwie (...) S.A. w W. (bezsporne, ponadto - k. 65).

K. M. (2) w okresie od 15 września 2011 r. do 31 lipca 2012 r. pracował w N., jako stolarz. Zarabiał około 10.000 zł. Wcześniej w 2005 – 2006 r. pracował w A. jako pracownik ochrony.

Powódka A. S. (1) od 2011 r. pozostawała w związku z K. M. (2). Wymienieni zamieszkali wspólnie od 2012 roku w W.. Ze związku tego pochodzi córka K. M. (1), ur. (...) Następnie przeprowadzili się do R.. Para tworzyła dobry związek, razem wychowując dziecko. K. M. (2) dbał o godziwy poziom życia swojej rodziny, zapewniając im wyjazdy na wakacje i inne udogodnienia oraz ponosząc część kosztów utrzymania wspólnego gospodarstwa domowego. Zajmował się także córką, karmił ją, wstawał w nocy. Para planowała wspólną przyszłość, m.in. zawarcie małżeństwa oraz zakup wspólnego mieszkania.

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia K. M. (1) - k. 139; zeznania powódki A. S. (1) k. 617-618 v., potwierdzenie zatrudnienia wraz z tłumaczeniem – k. 148-149, dokumentacja fotograficzna – k. 178-189, zeznania świadka M. K. – k. 436 – 436 v, zeznania świadka R. M. – k. 436 v. -437, zeznania świadka A. S. (2) – k. 437 – 437v.).

(...) powódki pracował w P. jako kelner, zwykle zatrudniony był na umowę zlecenie. Dochód wskazywany w umowach oscyłował w granicy 1.000 zł brutto. Dodatkowo K. M. (2) otrzymywał napiwki. Łącznie otrzymywał zarobki w wysokości około 3.000 zł netto miesięcznie. Po zamieszkaniu w S. w 2014 r., wymieniony zatrudnił się w Hotelu (...).

Zgodnie z informacjami o dochodach (PIT 11) K. M. (2) osiągał następujący dochód brutto:

- w 2011 r. – w kwocie 9.949,32 zł,

- w 2012 r. - w kwocie 2.765,85 zł,

- w 2013 r. - w kwocie 7.540,87 zł.

(dowód: zeznanie powódki A. S. (1) k. 617-618 v.; zeznania świadka M. K. - k. 436 - 436 v, zeznania świadka R. M. - k. 436 v. -437, zeznania świadka A. S. (2) - k. 437 - 437v., umowa zlecenie k. 152, informacje o dochodach - k. 153173, zeznanie podatkowe za 2013 r. - k. 174-177, zaświadczenie o zatrudnieniu - k. 423, zaświadczenie - k. 427, informacje z ZUS - k. 466, 545).

Po śmierci K. M. (2), powódka z małoletnią córką przeniosły się do mieszkania matki powódki. A. S. (1) dokłada się do rachunków za mieszkanie w wysokości 200 zł miesięcznie. Nie stać jej na samodzielne mieszkanie, jak i na opiekunkę do dziecka. Małoletnia powódka uczęszcza do przedszkola. W opiece nad dzieckiem pomaga babcia, mama A. S. (1). Powódka w okresie do 06 czerwca 2014 r. pozostawała na urlopie rodzicielskim. W dniu 30 grudnia 2014 r. powódka podpisała porozumienie zmieniające warunki umowy łączącej ją z (...) Sp. z o.o. Sp. k. w ten sposób, że zmieniło się jej stanowisko pracy oraz wysokość wynagrodzenia, tj. z 3.000 zł brutto na 2.200 zł brutto. W miesiącu, w którym powódka korzysta ze zwolnienia, np. z uwagi na potrzebę opieki nad córką, w przypadku jej zachorowania, nie otrzymuje dodatku motywacyjnego w wysokości 300 zł. Powódka zmieniła stanowisko pracy z uwagi na nadmiar obowiązków służbowych i prywatnych, których sama nie potrafiła pogodzić.

Średnie miesięczne wynagrodzenie powódki wyniosło:

- z okresu marzec - lipiec 2014 r. - 1.420,43 zł netto,

- z okresu sierpień - grudzień 2014 r. - 2.137,32 zł netto,

- z okresu styczeń 2015 r. - marzec 2018 r. - 1.778,23 zł netto,

- z okresie kwiecień - grudzień 2018 r. - 2.030,99 zł netto.

(dowód: zeznania powódki k. 617-618; porozumienia zmieniające k. 144-147, zaświadczenie wystawione przez pracodawcę - k. 380 - 381, wnioski - k. 382, informacja o dochodach - k. 387-396, zeznania podatkowe - k. 476-511)

K. M. (1) w chwili śmierci ojca miała niecały rok. Zmarły czynnie uczestniczył w jej opiece, wychowaniu, a także utrzymaniu. Teraz nad tym wszystkim pieczę sprawuje jedynie powódka, A. S. (1). Po śmierci ojca małoletnia powódka nie rozumiała do końca sytuacji, w której się znalazła. Ciężko było jej wytłumaczyć, gdzie jest jej tata i dlaczego nie ma go przy niej. Dziecko było płaczliwe i drażliwe.

K. M. (1) przejawia chęci uczestniczenia w zajęciach dodatkowych, na które jej matki nie stać w obecnej sytuacji. Dodatkowo znajduje się pod kontrolą e., z uwagi na chorobę tarczycy.

(dowód: zeznania A. S. (1) - k. 618; k. 12-17, zaświadczenie lekarskie z dnia 19.12.2017 r. - k. 150).

Małoletnia powódka nie otrzymuje renty rodzinnej po ojcu z.Z. z uwagi na udokumentowanie tylko 4 lat, 6 miesięcy i 14 dni okresów składkowych ojca dziecka

Postanowieniem z dnia 12 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w R. stwierdził, że spadek do K. M. (2) na podstawie ustawy nabyła córka K. M. (1).

(dowód: decyzja Z.z dnia 24 maja 2018 r. - k. 142-143, postanowienie z dnia 12 grudnia 2014 r. - k. 140).

A. S. (1) nie związała się z innym partnerem. Samodzielnie wychowuje córkę. Wspólnie jeżdżą na cmentarz oddalony o 300 km od ich miejsca zamieszkania. Rocznice śmierci spędzają razem z powódką B. M.. Powódka nie leczyła się psychiatrycznie, nie korzystała z porad psychologa. W dalszym ciągu czuje ona ból i osamotnienie po stracie partnera.

Powódka poniosła koszty pogrzebu w kwocie 664 zł.

(dowód: zeznania powódki k. 617-619, zeznania świadka M. K. – k. 436 – 436 v., oświadczenie – k. 195)

Matka zmarłego, B. M. w 2012 r. została wdową i od tamtej pory mieszka sama w domu jednorodzinnym. Miała dwóch synów. K. M. (2) przed wypadkiem pomagał jej w obowiązkach domowych, takich jak drobne remonty czy przygotowanie drewna na opał. Po jego śmierci powódka musi wykonywać te prace sama lub zatrudniać pracownika do pomocy. Powódka może liczyć na wsparcie drugiego syna R. M.. Jednakże wymieniony większość czasu spędza za granicą, 5-6 razy w roku odwiedza mamę.

B. M. w dalszym ciągu czuje się bardzo osamotniona. Nie leczyła się psychiatrycznie, nie zażywała leków na uspokojenie.

Powódka poniosła koszty pogrzebu syna w kwocie 15.160 zł, w tym koszt pomnika w kwocie 4.700 zł. Otrzymała zasiłek pogrzebowy z Z. u w kwocie 4.000 zł.

(dowód: zeznania świadka R. M. – k. 436 v. -437, zeznania powódki B. M. – k. 437 v. – 438, faktury i oświadczenie – k. 180-194, pismo Z.z dnia 11 lutego 2019 r. – k. 464)

A. S. (1) pismem z dnia 23 czerwca 2014 r. zgłosiła pozwanemu szkodę, żądając zapłaty kwoty 170.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią K. M. (2). Pismem z dnia 4 lipca 2014 r. powódki K. M. (1) i B. M. wniosły o zapłatę tytułem zadośćuczynienia kwoty 100.000 zł na rzecz B. M. i kwoty 200.000 zł na rzecz K. M. (1) oraz o zapłatę odszkodowania w wysokości po 50.000 zł dla każdej z nich. Ponadto pismem z dnia 18 sierpnia 2014 r. A. S. (1) wniosła o zwrot kosztów pogrzebu w kwocie 664 zł, ponadto B. M. wniosła o zwrot 6.920 zł z tego tytułu.

(dowód: zgłoszenie szkody z dnia 23 czerwca 2014 r. - k. 65-69, zgłoszenie szkody z dnia 04 lipca 2014 r. - k. 70-74, pismo z dnia 18 sierpnia 2014 r. – k. 80-81).

Dnia 29 grudnia 2014 r. pozwany przyznał na rzecz każdej z powódek po 2.000 zł z tytułu zadośćuczynienia.

Powódki pismem z dnia 20 listopada 2017 r. domagały się przyznania każdej z powódek po 60.000 zł tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej oraz renty comiesięcznej, poczynając od grudnia 2017 roku, w wysokości 1.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia płatności którejkolwiek z rat do dnia zapłaty. Dodatkowo wnosily o zapłatę skapitalizowanej renty alimentacyjnej za okres od 1 stycznia 2015 roku do 30 listopada 2017 r. w wysokości po 35.000 zł.

Pismem doręczonym pozwanemu w dniu 14 maja 2018 roku powódki wysłały do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty, żądając:

- a) na rzecz A. S. (1) zadośćuczynienia w kwocie 118.000 zł oraz zwrot kosztów pogrzebu w kwocie 531,20 zł,
- b) na rzecz małoletniej K. M. (1) zadośćuczynienia w kwocie 158.000 zł, odszkodowania w kwocie 60.000 zł, renty w kwocie 800 zł poczynszy od maja 2018 roku oraz skapitalizowanej renty za okres od 1 maja 2015 roku do 30 kwietnia 2018 roku w kwocie 28.800 zł,
- c) na rzecz B. M. zadośćuczynienia w kwocie 110.000 zł oraz zwrot kosztów pogrzebu w kwocie 12.128 zł,

(dowód: pisma pozwanego z dnia 29 grudnia 2014 r. - k. 89-94, pismo powódek z dnia 28 listopada 2017 r. – k. 96-98, przedsądowe wezwanie do zapłaty - k. 110-125).

Pozwany w dniu 29 maja 2018 r. przyznał powódce A. S. (1) dodatkową kwotę 23.400 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz kwotę 550 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu. Z uwagi na przyczynienie się zmarłego partnera powódki do powstania szkody, pozwany obniżył kwotę wypłaty o 70 %, wypłacając dodatkowo kwotę 5.785 zł.

(dowód: pismo pozwanego z dnia 29 maja 2018 r. - k. 126-127).

Pozwany w dniu 29 maja 2018 r. przyznał powódce K. M. (1) dodatkową kwotę 17.950 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz kwotę 114 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu. Z uwagi na przyczynienie się zmarłego ojca powódki do powstania szkody, pozwany obniżył kwotę wypłaty o 70 %, wypłacając kwotę 4.019,20 zł.

Dodatkowo pismem z dnia 19 czerwca 2018 r. pozwany przyznał małoletniej powódce rentę wyrównawczą w kwocie 184 zł miesięcznie od dnia 1 maja 2018 r. Wypłacił powódce skapitalizowaną rentę w kwocie 6.390,28 zł za okres od 1 maja 2015 roku do 30 czerwca 2018 r. Ponadto pozwany wskazał, że renta będzie wypłacana w systemie trzymiesięcznym.

(dowód: pismo pozwanego z dnia 29 maja 2018 r. - k. 128-129, pismo pozwanego z dnia 19 czerwca 2018 r. - k. 131-132).

Pozwany w dniu 29 maja 2018 roku przyznał powódce B. M. dodatkową kwotę 15.450 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz kwotę 7.620 zł z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu. Z uwagi na przyczynienie się zmarłego syna powódki do powstania szkody, pozwany obniżył kwotę wypłaty o 70 %, i wypłacił jej 5.521 zł.

(dowód: pismo pozwanego z dnia 29 maja 2018 r. -k. 135-136).

Sąd zważył, co następuje:

W świetle przeprowadzonego materiału dowodowego, żądania powodów zasługiwały na uwzględnienie w części.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez każdą ze stron, których wiarygodności nie zaprzeczyła żadna z nich, jak również na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy o sygnaturze akt (...)

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków M. K., R. M. i A. S. (2). Świadkowie zeznawali spontanicznie, bez skłonności do przekłamań czy przesady. Przedstawili relacje łączące powódki ze zmarłym K. M. (2), rozmiar i charakter cierpień, krzywdę powodów wynikłą wskutek jego śmierci oraz szkód wynikłych wskutek jego śmierci. Za wiarygodne uznano zeznania powódek, albowiem znajdują one potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym.

Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej : w osobie P. S.. W ocenie Sądu opina jest rzetelna, jasna, nie zawiera sprzeczności ani luk. Biegły w sposób przekonujący uzasadnił wnioski zawarte w opinii. Ponadto biegły w sposób merytoryczny ustosunkował się do podniesionej przez stronę powodową zastrzeżeń i złożył uzupełniającą opinię.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawała kwestia odpowiedzialności pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. za skutki zdarzenia z 7 czerwca 2014 r., w następstwie którego śmierć poniósł K. M. (2), a której to odpowiedzialności pozwany nie kwestionował. Ponadto zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym.

Sporną kwestią między stronami był stopień przyczynienia się zmarłego do powstania lub zwiększenia szkody. Stosownie do treści art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Poszkodowany może przyczynić się do powstania lub zwiększenia szkody jeżeli jego zachowanie współistnieje od początku z przyczyną, za którą odpowiada dłużnik, wówczas poszkodowany przyczynia się do powstania szkody. Uznanie, że powód przyczynił się do powstania szkody umożliwia sądowi szczególne ukształtowanie obowiązku odszkodowawczego: odpowiednie zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody, stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron (por. P. Granecki, Wybrane zagadnienia wykładni art. 362 k.c. – na marginesie wypowiedzi Profesora Tomasza Pajora, Palestra 2005, z. 1–2, s. 103). Brzmienie językowe przepisu art. 362 k.c. wskazuje, że dla sądu dokonującego oceny zasadności zmniejszenia odszkodowania „stosownie do

okoliczności" ustawodawca nie wprowadza żadnych kryteriów selekcji dla zachowań poszkodowanego, które pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą.

Niewątpliwie bezpośrednią przyczyną wypadku drogowego był nieprawidłowe zachowanie kierowcy samochodu I., który nie zachował szczególnej ostrożności i nie zauważył jadącego z naprzeciwka motocyklisty. Wykonał manewr skrętu w lewo, spowodował stan zagrożenia i doprowadził do wypadku drogowego. Mając na uwadze okoliczności związane ze zdarzeniem należy przyjąć, że K. M. (2) przyczynił się do szkody w 70 %. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej, P. S., poszkodowany w chwili wypadku był w stanie po spożyciu alkoholu, w okresie eliminacji alkoholu z ustroju. Stwierdzony we krwi pobranej ze zwłok poszkodowanego poziom alkoholu wynosił 0,45 promila. Przyjmuje się, że stężenie takie powoduje zmniejszoną samokontrolę, wzmożone samopoczucie, rozluźnienie, upośledzenie koordynacji wzrokowo-ruchowej, obniżenie krytycyzmu, nieznaczne zaburzenie równowagi, możliwe zaburzenia widzenia. Poza działaniem bezpośrednim alkoholu, na samopoczucie poszkodowanego mogły mieć wpływ także metabolizmy alkoholu już przemetabolizowanego przez organizm, czyli objawy tzw. „kaca”. Biegły stanowczo stwierdził, że taka zawartość alkoholu jaką stwierdzono we krwi poszkodowanego zawsze powoduje spowolnienie reakcji. Zakładając najbardziej prawdopodobną przyczynę opóźnienia reakcji kierującego motocyklem jaką był alkohol we krwi, należy przyjąć, że poszkodowany w znacznym stopniu przyczynił się do zdarzenia.

Jak wynika z dokumentu - opinii z zespołu biegłych z Ośrodka (...) w P. (akta sprawy (...) k. 587-616), kierujący motocyklem przekroczył administracyjnie dozwoloną prędkość jazdy, prędkość zderzeniowa motocykla z samochodem nie była mniejsza niż 100 km/h i mogła być wyższa niż 120 km/h. Biegli analizowali różne warianty prędkości pojazdu i w każdej z analizowanych sytuacji motocyklista miał możliwość uniknięcia wypadku.

Analizując powyższy materiał dowodowy, Sąd przyjął stopień przyczynienia się K. M. (2) do powstania szkody w wysokości 70%. Podkreślić należy, że poszkodowany przy prawidłowej obserwacji drogi, poruszając się z prędkością administracyjnie dozwoloną mógł mieć czas na reakcję i podjęcie manewru obronnego. Zatem jadąc z nadmierną prędkością pod wpływem alkoholu przyczynił się do wypadku w sposób znaczny. Należy bowiem przyjąć, że gdyby K. M. (2) był trzeźwy i jechałby z mniejszą prędkością, właściwie zareagowałby na sytuację na drodze, a tym samym do wypadku w ogóle by nie doszło.

Sąd pominął wniosek dowodowy pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków uznając, że przeprowadzenie tego dowodu jest zbędne w niniejszej sprawie. Wskazać należy, że postępowaniu karnym zostały sporządzone opinie z zakresu rekonstrukcji wypadków, z których w sposób niewątpliwy wynika, że poszkodowany przekroczył administracyjnie dozwoloną prędkość i gdyby poszkodowany zareagował właściwie na drodze, do wypadku w ogóle by nie doszło. Mając na uwadze kompletność, jasność i precyzję twierdzeń przedstawionych w dokumentach - opiniach Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych. Tym bardziej, że pozwany nie wykazał, aby zachodziła konieczność zweryfikowania, bądź wyjaśnienia, nowych okoliczności, nieznanych podczas rozstrzygania sprawy (...). Zresztą strona powodowa nie kwestionowała, że poszkodowany w chwili zdarzenia przekroczył prędkość.

Wskazać należy, że istotne było również, że w niniejszej sprawie biegły P. S. w sposób szczegółowy wyjaśnił jaki był wpływ alkoholu na zachowanie poszkodowanego, który mimo widocznej sytuacji na drodze nie hamował, a manewr skrętu wykonał ze znacznym opóźnieniem. Z tych przyczyn Sąd poprzestał na opinii biegłego P. S., który na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego sporządził opinię.

W związku z tym, że strony odmiennie oceniały rozmiar następstw wypadku z dnia 7 czerwca 2014 r., kwestią sporną wymagającą wyjaśnienia i wykazania jest jak śmierć K. M. (2) wpłynęła na życie powódek, na odczuwalne przez nich ból i cierpienie po stracie najbliższej osoby oraz na ich codzienne funkcjonowanie i sytuację życiową.

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia stanowi przepis art. 446 § 4 k.c., zgodnie z którym sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego odpowiednią sumę zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej nie można wymierzyć w sposób sztywny i uniwersalny w każdym przypadku. Każdorazowo zadośćuczynienie zależy od indywidualnych okoliczności sprawy. Krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek należy traktować indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. Wyważenie odpowiedniej kwoty, w relacji do okoliczności sprawy, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. Zasądzenie zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. powinno nastąpić według kryteriów branych pod uwagę przy zasądzaniu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w rozumieniu art. 23 i 24 k.c., oraz art. 448 k.c., z uwzględnieniem jednak ciężaru gatunkowego naruszonego dobra, jakim jest prawo do życia w rodzinie, czyli więź rodzinna drastycznie zerwana wskutek zaistniałego wypadku.

Osamotnienie i pustka po stracie osoby najbliższej towarzyszą powódkom mimo upływu czasu, jaki minął od zdarzenia. K. M. (2) w chwili zdarzenia miał 30 lat.

Powódka A. S. (1) straciła w wyniku tego wypadku partnera życiowego i ojca swojej córki. Z jej zeznań wynika, że para planowała dalszą wspólną przyszłość. Wspierali się na co dzień jak przyjaciele, pomagali sobie w wychowywaniu dziecka oraz prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego. Po jego śmierci, wszystkie obowiązki i ciężary spadły na powódkę. Musiała przejąć poradzić sobie sama, została pozbawiona wsparcia osoby bliskiej. Utraciła bowiem partnera w chwili, kiedy mieli przed sobą jeszcze wiele lat wspólnego pożycia, wspólne plany na przyszłość.

Małoletnia powódka, w chwili śmierci swojego ojca nie miała ukończonego pierwszego roku życia. Małoletnia do tej pory nie do końca rozumie co stało się z jej ojcem, dlaczego taty nie ma w domu z rodziną, jak ojcowie koleżanek z przedszkola. Już nigdy nie zbuduje relacji z ojcem, pozostały jej jedynie zdjęcia.

Zadośćuczynienie po śmierci bliskiej osoby, a taką bez wątplenia był K. M. (2), powinno rekompensować utratę więzi łączących zmarłego z członkami rodziny, zażyłość stosunków emocjonalnych, ewentualnie pogorszenie stanu zdrowia, cierpienie i ból po stracie osoby najbliższej.

Pojęcie krzywdy nie jest ograniczone czasowo, przeciwnie - jest to proces emocjonalny rozciągnięty w czasie, a jego skutki mogą dotknąć osobę najbliższą później niż bezpośrednio po wypadku, nawet w okresie wielu lat. Adaptacja do takiego stanu rzeczy nie przekreśla negatywnych doznań osoby pokrzywdzonej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 listopada 2014 r., sygn. akt I A Ca 566/14).

Ochroną przepisu art. 446 § 4 k.c. objęta jest również krzywda spowodowana naruszeniem dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie, które to naruszenie stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich.

Bardzo młody wiek małoletniej powódki (aktualnie powódka jest sześcioletnią dziewczynką) nie może ujemnie wpływać na wysokość zadośćuczynienia. Tak wczesna utrata ojca w okresie najintensywniejszego rozwoju osobowości dziecka, rzutuje na okres życia pozbawiony wsparcia jednej z dwóch najważniejszych w życiu dziecka osób. Ojciec w życiu córki, w okresie budowania jej własnego poczucia statusu społecznego, pomaga ukształtować osobowość i wzorce na dalsze dorosłe życie.

Śmierć syna była dla powódki B. M. także traumatycznym przeżyciem. Śmierć dziecka w każdym wieku jest dla rodziców wielką tragedią i pozostawia w człowieku uczucie pustki i straty. Niedługo przed śmiercią syna, powódka straciła męża, co pozostawiło ją praktycznie bez bliskich osób. Wsparcie stanowi dla niej drugi syn, jednakże on większość czasu spędza za granicą.

W tym miejscu warto wskazać, że Sąd pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii, albowiem zdarzenie z 7 czerwca 2014 roku pozwala na dość oczywiste ustalenie, że krzywda powódek była ogromna, tak jak by miało to miejsce w każdym podobnym przypadku. Zgromadzone dowody w aktach sprawy wskazują na to, że zmarły K. M. (2) pozostawał w bliskich relacjach z powódkami. Razem spędzali czas na wspólnych wyjazdach i świętach, a nawet planowali wspólne zamieszkanie. K. M. (2) kochał i wspierał swoją partnerkę, brał czynny udział w wychowaniu ich wspólnego dziecka, zapewniał im godne życie. Nadto pomagał swojej matce, stanowił dla niej duże pocieszenie i opiekę w trudnych chwilach. Ponadto pominięto wniosek pozwanego o zażądanie dokumentacji, albowiem powódki nie leczyły się psychiatrycznie.

Oczywistym jest, że ustalenie wysokości zadośćuczynienia nie może ściśle odpowiadać właściwemu dla naprawienia szkody majątkowej, matematycznemu dostosowaniu kwoty odszkodowania do wielkości uszczerbku w prawnie chronionych dobrach i interesach poszkodowanych. Do sądu orzekającego należy rozważenie znaczenia czynników, które pozostają doniosłe dla ustalenia zakresu obowiązku zapłaty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Naruszenie dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich. Śmierć osoby bliskiej i związane z tym cierpienia członków rodziny nie mają i nie mogą mieć swojego ekonomicznego „odpowiednika”. Należy zatem zwrócić uwagę na cel zadośćuczynienia, którym jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji. Jednocześnie zadośćuczynienie nie może być jedynie symboliczne, lecz ma stanowić odczuwalną ekonomicznie wartość.

Ocena materiału dowodowego pozwala uznać, że powódki próbują zorganizować na nowo swoje życia. A. S. (1) jest znowu aktywna zawodowo, z pomocą swojej mamy, utrzymuje siebie i córkę. Dbą o więź emocjonalną małej powódki z babcią B. M.. Wszystkie pielęgnują pamięć o zmarłym K. M. (2).

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności kwota 150.000 zł z tytułu zadośćuczynienia na rzecz A. S. (1) jest adekwatna do doznanej krzywdy oraz jest należycie wyważona i pozostaje w odpowiedniej relacji do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa. Jednakże Sąd obniżył należne zadośćuczynienie o 70%, tj. do kwoty 45.000 zł na podstawie art. 362 k.c., ponieważ poszkodowany przyczynił się swoim zachowaniem do powstania szkody.

Mając na uwadze wskazane okoliczności, Sąd na podstawie art. 446 § 4 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powódki A. S. (1) kwotę 37.380 zł tytułem zadośćuczynienia, uwzględniając uprzednio wypłacone zadośćuczynienie w kwocie 7.620 zł. Od kwoty 37.380 zł należało zasądzić ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, U. (...)i P.(Dz.U.2013.392). Wskazać należy, że żądanie był już sprecyzowane i dostatecznie umotywowane w piśmie z dnia 23 czerwca 2014 r. Ponadto pozwany znał okoliczności sprawy i dysponował odpowiednim czasem, aby spełnić świadczenie. Stan istniejący w chwili doręczenia wezwania uzasadniał wypłatę świadczeń. Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt I wyroku.

W zakresie roszczenia A. S. (1) zwrotu kosztów pogrzebu, należy wskazać, że żądanie nie zasługuje na uwzględnienie. Powódka poniosła koszty pogrzebu w kwocie 664 zł. Pozwany w postępowaniu likwidacyjnym przyznał na jej rzecz 550 zł i na rzecz małej K. M. (1) 114 zł (łącznie 664 zł), pomniejszając obydwie kwoty o 70% przyczynienia. Pozwany ostatecznie wypłacił 199,20 zł łącznie z tytułu kosztów pogrzebu. Według ustaleń Sądu i przyjętego stopnia przyczynienia poszkodowanego do szkody, wypłacona kwota wyczerpuje w pełni roszczenie powódki w tym zakresie (664 zł – 70 % - wypłacone 199,20 zł = 0).

Odnośnie żądania zadośćuczynienia przez małą K. M. (1), za odpowiednią i rekompensującą doznaną krzywdę, Sąd przyjął kwotę 200.000 zł zadośćuczynienia. Po obniżeniu zadośćuczynienia o 70%, na podstawie art. 362 k.c., należąca kwota wynosi 60.000 zł.

Mając na uwadze wskazane okoliczności, Sąd na podstawie art. 446 § 4 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki, K. M. (1) kwotę 54.015 zł tytułem zadośćuczynienia, uwzględniając uprzednio wypłacone zadośćuczynienie w kwocie 5.985 zł. Od kwoty 54.015 zł należało zasądzić ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 roku do dnia zapłaty na podstawie art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, U.i P.(Dz.U.2013.392). Wskazać należy, że żądanie był już sprecyzowane i dostatecznie umotywowane w piśmie z dnia 04 lipca 2014 r. Stan istniejący w chwili doręczenia wezwania uzasadniał wypłatę świadczeń. Zatem pozwany dysponował wystarczającym czasem, aby spełnić świadczenie. Z tych przyczyn orzeczono jak w pkt III wyroku.

W odniesieniu do powódki B. M., Sąd za odpowiednią kwotę zadośćuczynienia przyjął 150.000 zł (tak jak w przypadku A. S. (1), gdyż według jego oceny ciężko stopniować doznaną krzywdę w tych obu przypadkach).

Sąd, z uwagi na przyczynienie się swoim zachowaniem poszkodowanego do powstania szkody, obniżył należne zadośćuczynienie o 70%, tj. do kwoty 45.000 zł na podstawie art. 362 k.c.

Sąd na podstawie art. 446 § 4 k.c., uwzględniając jednocześnie uprzednio wypłacone zadośćuczynienie w kwocie 5.235 zł, zasądził od pozwanego na rzecz powódki B. M. kwotę 39.765 zł tytułem zadośćuczynienia. Od kwoty 39.765 zł należało zasądzić ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 roku do dnia zapłaty na podstawie art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, U.i P. (Dz.U.2013.392). Roszczenie bowiem było sprecyzowane już w piśmie z dnia 04 lipca 2014 r., pozwany dysponował czasem, aby spełnić świadczenie (pkt IX wyroku).

Odnosząc się do żądania B. M. zwrotu kosztów pogrzebu, podstawą prawną stanowi art. 446 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty pogrzebu, temu kto je poniósł.

Powódka udokumentowała wydatki związane z pogrzebem na łączną kwotę 15.160 zł. Pozwany nie wykazał, aby koszty te były wygórowane i nie odpowiadały lokalnym zwyczajom. W postępowaniu likwidacyjnym przyznał jej 7.620 zł jako zwrot kosztów poniesionych na pogrzeb syna. Kwotę tę obniżył o 70% przyczynienia i ostatecznie wypłacił jej 2.286 zł.

Sąd uznał za zasadne zasądzenie na rzecz powódki kwoty 2.262 zł tytułem kosztów pogrzebu (15.160 zł – 70 % przyczynienia - wypłacone 2.286 zł). Nawet gdyby uwzględnić otrzymany przez powódkę zasiłek pogrzebowy- jak chce tego pozwany - to i tak kwota zasiłku nie pokryła pozostałych kosztów pogrzebu, co do których strona nie uzyska zaspokojenia od ubezpieczyciela z uwagi na przyczynienie się do szkody przez poszkodowanego.

Sąd przyznał odsetki za opóźnienie od kwoty 2.262 zł od 30 maja 2018 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 481 k.c. Żądanie w tym zakresie było sprecyzowane w piśmie z dnia 18 sierpnia 2014 r. (pkt X wyroku).

Żądanie małoletniej powódki K. M. (1) w zakresie zasądzenia renty zasługuje na uwzględnienie w części.

Zgodnie z art. 446 § 2 k.c., osoba względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Renta ma charakter odszkodowawczy, stanowi wynagrodzenie straty, jakiej doznała osoba uprawniona do alimentacji przez niemożność uzyskania świadczenia zezwalającego na zaspokojenie jej wszystkich potrzeb. Zmierza zatem do restytucji, w granicach możliwych do zrealizowania, stanu rzeczy, jaki istniał w chwili zdarzenia wywołującego szkodę. Określenie wysokości należnego uprawnionemu świadczenia uwzględniać powinno kwotę, jaką zobowiązany alimentowałby go. Ponadto należy także uwzględnić okoliczność, że w przedmiotowej sprawie powódka została pozbawiona osobistego wkładu ojca w jej wychowanie.

Przy ustalaniu zakresu zobowiązania zmarłego, który był obciążony obowiązkiem alimentacyjnym, sąd musi dokonać oceny nie tylko rzeczywiście uzyskiwanych przez niego dochodów, ale i jego możliwości zarobkowych. Wyznaczenie

tych możliwości powinno być oparte na realnych podstawach, przemawiających za tym, że z dużym stopniem prawdopodobieństwa zmarły osiągnąłby oznaczone dochody (zobacz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., I CSK 702/09, Lex 688668).

Bezspornym w tej sprawie jest fakt, że K. M. (2) był osobą, na której ciążył ustawowy obowiązek alimentacyjny względem małoletniej powódki, zgodnie z art. 128 i art. 133 k.r.i.o. Zmarły ojciec przed wypadkiem brał czynny udział w wychowaniu córki i opiece nad nią. Partycypował w kosztach jej utrzymania, ponosząc koszty związane z bieżącymi niezbędnymi wydatkami.

Zeznania powódki A. S. (1) oraz świadków, co do wysokości osiąganego przez niego wynagrodzenia, Sąd uznaje za wiarygodne. Przyjęcie bowiem jego dochodów na poziomie 3.000 zł wydaje się w świetle zasad doświadczenia życiowego realne. Zmarły osiągał dochody w kraju, jak i za granicą. Pracując w Polsce, wykonywał zawód barmana lub kelnera. Mimo, że oficjalnie wykazywane na dokumentach kwoty zarobków były niższe, charakter wykonywanego przez ojca małoletniej zawodu daje możliwość uzyskiwania dodatkowych, niestałych kwot, kulturowo przyjętych dla tego typu zatrudnienia.

Zasygnalizować wypada, że nie chodzi o zwykłe matematyczne przeliczenie dochodu zmarłego na liczbę członków rodziny. W przyznaniu renty wyrównawczej konieczne jest odwołanie się do potrzeb uprawnionego i możliwości zarobkowych zmarłego. Do tych samych przesłanek nawiązał ustawodawca w art. 135 § 1 k.r.o., w którym wyznaczył zakres obowiązku alimentacyjnego (tak SN w wyroku z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie III CSK 132/14, OSNC-ZD 2016/2/31). Celem renty alimentacyjnej jest naprawienie szkody polegającej na tym, że uprawniony do alimentów nie może ich uzyskać wobec śmierci zobowiązanego (tak J. Gudowski, G. Bieniek - Kodeks cywilny. Komentarz. Księga trzecia. Zobowiązania pod red. J. Gudowskiego, LexisNexis 2013, teza 9 do art. 446 k.c.; podobnie SA w Warszawie w wyroku z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie VI ACa 1150/15, LEX nr 2342377; SA w Lublinie w wyroku z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie I ACa 567/15, LEX nr 2000397).

Potrzeby małoletniej powódki wyznaczają nie tylko zapewnienie minimalnych warunków życiowych, lecz zapewnieniu je rozwoju psychofizycznego, w tym realizowanie jej zainteresowań. Należy pamiętać, że aktualnie cały ciężar utrzymania i osobistej pieczy nad małoletnią córką spoczywa na matce, która nie będzie mogła liczyć na wsparcie ze strony jej ojca.

Zasadne było przyjęcie, że K. M. (2) mógłby przeznaczać na utrzymanie córki środki pieniężne, ale poza tym poświęcać swój czas i wkład w jej wychowanie.

Zatem zakres zobowiązania zmarłego wynosi 1.000 zł miesięcznie. Przyjmując 70 % przyczynienia się poszkodowanego do szkody, należna renta wynosi 300 zł miesięcznie (1.000 zł – 70 %).

Uwzględnienia wymaga też fakt, że pozwany wypłacił od lipca 2018 r. do dnia wyrokowania na rzecz małoletniej powódki rentę w wysokości 184 zł miesięcznie. Dlatego też za okres od lipca 2018 roku do września 2019 r. Sąd zasądził na rzecz małoletniej K. M. (1) rentę w wysokości 116 zł miesięcznie, płatną do 10 dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat.

Od października 2019 r. Sąd zasądził, w oparciu o art. 446 § 2 k.c., kwotę po 300 zł miesięcznie tytułem renty, w tym obejmującą kwotę 184 zł przyznaną na podstawie decyzji pozwanego z dnia 19 czerwca 2018 roku, płatną do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat.

Odnosząc się do żądania kwoty 22.176 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 maja 2015 roku do 30 kwietnia 2018 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 30 maja 2018 roku do dnia zapłaty, roszczenie zasługuje na uwzględnienie w części.

Sąd obliczając należną kwotę z tytułu skapitalizowanej renty za okres objęty żądaniem (36 miesięcy) przyjął, że należna renta wynosiła 300 zł miesięcznie. Od kwoty 300 zł należało odliczyć kwotę 184 zł miesięcznie, wypłaconą przez

pozwanego. Różnica wynosi 116 zł miesięcznie. Zatem do wyrównania z tytułu renty pozostaje kwota 4.176 zł (116 zł x 36 miesięcy). Od kwoty 4.176 zł zasądzone ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. Wskazać bowiem należy, że roszczenie o rentę zostało zgłoszone pozwanemu pismem z dnia 20 listopada 2017 r., a zatem pozwany dysponował odpowiednim terminem, aby spełnić świadczenie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w punktach IV, V i VI wyroku.

W punkcie VII wyroku Sąd zasądził na rzecz małoletniej powódki kwotę 21.600 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej, na podstawie art. 446 § 3 k.c.

Jak wskazano w orzecznictwie, sytuacja życiowa to ogół czynników, składających się na położenie życiowe jednostki, to także trudne do wyliczenia wartości ekonomiczne (tak m. in. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 26 czerwca 2015 r., sygn. akt I A Ca 107/15). W ramach tego odszkodowania może mieścić się nie tylko szkoda o charakterze materialnym, ale i niematerialnym, w szczególności jeżeli doszło do osłabienia aktywności życiowej i motywacji do przewyższania trudów dnia codziennego (vide wyrok S.A. w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2015 r., sygn. akt I A Ca 216/15). Należy też zgodzić się z Sądem Apelacyjnym w Warszawie, że przepis art. 446 § 3 k.c. służy możliwości częściowego choćby zrekompensowania szczególnej postaci uszczerbku, którym jest znaczne pogorszenie sytuacji życiowej (a nie naprawieniu klasycznej szkody majątkowej), powstałego w następstwie tragicznego zdarzenia, którym jest śmierć najbliższego członka rodziny wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Dlatego zapis w art. 446 § 3 k.c. o „znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej” nadaje odszkodowaniu z tego przepisu charakter szczególny. Chodzi tu wprawdzie o szkodę o charakterze majątkowym, jednak najczęściej ściśle powiązaną i przeplatającą się z uszczerbkiem o charakterze niemajątkowym, a więc o szkodę często trudną do uchwycenia i ściślego matematycznie zmierzenia, którą zazwyczaj wywołuje śmierć najbliższego członka rodziny. Taki szczególny charakter szkody rekompensowanej „stosownym”, a nie „należnym” odszkodowaniem oznacza w konsekwencji potrzebę daleko idącej indywidualizacji zakresu świadczeń przysługujących na podstawie art. 446 § 2 i 3 k.c. (vide wyrok tego Sądu z dnia 16 grudnia 2014 r., sygn. akt VI A Ca 275/14). Wykładnia celowościowa art. 446 § 3 k.c. każe przyjąć, że odszkodowanie stosowne to takie, które w sposób dostateczny rekompensuje doznaną szkodę, uwzględniając jej rozmiar, długotrwałość, szczególne okoliczności danego przypadku, ale także stopę życiową społeczeństwa. Odszkodowanie to winno przedstawiać konkretną wartość ekonomiczną. Musi wyrażać się taką sumą, która będzie odbierana jako realne adekwatne przysporzenie zarówno przez uprawnionego, jak i z obiektywnego punktu widzenia, uwzględniającego ocenę większości rozsądnie myślących ludzi.

Po śmierci poszkodowanego w wypadku sytuacja majątkowa jego córki uległa znacznemu pogorszeniu, albowiem matka powódki stała się jedynym żywicielem rodziny i na niej spoczywa cały ciężar utrzymania małoletniej. Powódki musiały przeprowadzić się do babci powódki, gdyż nie były w stanie same opłacić samodzielnego mieszkania. Powódki nie stać na wszystkie dodatkowe zajęcia, Małoletnia powódka rośnie i potrzebuje wymiany garderoby. Dodatkowo wymaga podkreślenia, że sytuacja majątkowa małoletniej powódki i jej matki za życia K. M. (2) byłaby dużo lepsza, gdyż średni dochód netto z wynagrodzenia obojga rodziców wyniósłby ok. 5.000 zł netto miesięcznie, przy założeniu, że pracowaliby oboje partnerzy. Dodatkowo zmarły podejmował pracę za granicą, sezonowo, gdzie osiągał znacznie wyższe dochody.

Dla małoletniej powódki śmierć ojca stanowi najdotkliwsze z możliwych zdarzeń przekładających się na pogorszenie się sytuacji życiowej pod każdym względem, i to w sposób nieodwracalny w wielu sferach życia. Zmarły służyłby dziecku radą i pomocą, a dziecko mogłoby liczyć na jego wsparcie finansowe w przyszłości.

Mając zatem powyższe na uwadze w ocenie Sądu zostały spełnione przesłanki określone w art. 446 § 3 k.c. i K. M. (1) należy się stosowne odszkodowanie. Wskazane wyżej okoliczności uzasadniają przyznanie jej odszkodowania w kwocie 72.000 zł (powódka dochodziła kwoty odszkodowania w wysokości 60.000 zł, uwzględniając 20% przyczynienia się zmarłego K. M. (2)). Sąd przyjął 70% przyczynienia i dlatego zasądził kwotę 21.600 zł z tytułu odszkodowania na rzecz małoletniej powódki, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 maja 2018 r. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. Żądanie powódki było sprecyzowane w piśmie z dnia 04 lipca 2014 r.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Powódka A. S. (1) poniosła koszty procesu w kwocie 6.917 zł, w tym 1.500 zł opłaty sądowej od pozwu, wynagrodzenie pełnomocnika 5.417 zł. Powódka B. M. poniosła koszty procesu w kwocie 6.917 zł, w tym 1.500 zł opłaty sądowej od pozwu, 5.417 zł. K. M. (1) poniosła zaś koszty pełnomocnika w kwocie 10.817 zł.

Pozwany poniósł koszty profesjonalnego pełnomocnika oraz wydatki na wynagrodzenie biegłego w kwocie 1.077,09 zł.

Na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że powódek nie należy obciążać kosztami procesu. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności. Powódki straciły bowiem osobą najbliższą, ponadto były subiektywnie przekonane o słuszności swego stanowiska.

O nieuiszczonych w niniejszej sprawie kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd nie obciążał powodów kosztami sądowymi, mając na względzie okoliczności niniejszej sprawy oraz ich sytuację materialną i życiową.

Sąd obciążył kosztami sądowymi pozwanego, mając na względzie wynik procesu. Nieuiszczone koszty sądowe w niniejszej sprawie to: opłaty sądowe od pozwu w zakresie, w którym powódki korzystały ze zwolnienia oraz wydatki na wynagrodzenie biegłego w kwocie 505,99 zł (k.598).

Nieuiszczone koszty sądowe w zakresie powództwa A. S. (1) to: opłata sądowa od pozwu w wysokości 4.136 zł i 1/3 wydatków na wynagrodzenie biegłego 168,66 zł (505,99 zł :3). Pozwany przegrał sprawę w tym zakresie w 33,16 %. Oznacza to, że pozwany winien uiścić kwotę 1.427,42 zł.

Powódka K. M. (1) utrzymała się z żądaniem na poziomie 33,32 %. Opłata od pozwu, od której zwolniona była powódka wynosiła 12.180 zł. Ponadto należy doliczyć 1/3 wydatków na wynagrodzenie biegłego 168,66 zł. Oznacza to, że pozwany z uwagi na wynik procesu winien uiścić koszty 4.114,57 zł.

Powódka B. M. wygrała proces w zakresie 33,72 %, Opłata od pozwu, od której zwolniona była powódka wynosiła 4.731 zł. Ponadto należy doliczyć 1/3 wydatków na wynagrodzenie biegłego 168,66 zł. Oznacza to, że pozwany z uwagi na wynik procesu winien uiścić koszty 1.652,16 zł.

W związku z tym suma kosztów sądowych nieuiszczonych przez strony i odpowiadająca poziomowi przegrania sprawy przez pozwanego to 7.194,15 zł.

sędzia Ewa Oknińska